

4. Vnější vztahy

Export v 1. čtvrtletí výrazně meziročně vzrostl.

V 1. čtvrtletí 2021 celková hodnota vývozu zboží dosáhla 988,7 mld. korun. Ve srovnání s loňským 1. kvartálem se tak vývoz zvýšil o 95,8 mld. korun (10,7 %). Meziroční srovnání je přitom značně ovlivněno nízkou základnou – loňské 1. čtvrtletí již negativně ovlivnily uzavírky klíčových podniků v ČR i EU. To je vidět i na podrobnějším pohledu na jednotlivé měsíce roku – hlavní podíl meziročního nárůstu vývozu totiž připadl na březen (87,8 mld. korun). Hodnota exportu v letošním 1. čtvrtletí ale i tak převýšila 1. čtvrtletí 2019 o 57,3 mld. korun (5,8 %).

Nejvíce se navýšil vývoz do zemí EU.

Hlavní porce meziročního nárůstu vývozu připadla na země Evropské unie (+86,0 mld. korun, 12,1 %), zatímco export mimo EU rostl mírněji (+10,1 mld., 5,6 %). To souviselo i s okolnostmi loňského propadu exportu – poklesl totiž zejména vývoz zboží, které putuje do EU, ať už to bylo přímo spotřební zboží, nebo subdodávky. Nejvíce se zvýšil export do Německa (+28,4 mld. korun, 10,1 %), do Polska (+10,8 mld., 18,8 %) a do Rakouska (6,8 mld., 18,7 %). Velmi vysoké byly také letošní přírůstky exportu do zemí, které byly v loňském 1. čtvrtletí nejvíce zasaženy pandemií – do Španělska (+6,1 mld., 25,1 %), Francie (+5,2 mld., 11,6 %) a Itálie (+4,0 mld., 12,1 %). Poměrně silný byl i nárůst exportu do Belgie (+3,3 mld. korun, 16,9 %). Meziročně poklesl vývoz do Velké Británie (-2,3 mld. korun, -5,9 %).

Hlavní váha meziročního přírůstku spočívala na motorových vozidlech.

Největší meziroční nárůsty vývozu byly zaznamenány u artiklů, které loni výrazně ovlivnilo jamní uzavření provozů. Nejvíce se tedy v 1. čtvrtletí zvýšil export motorových vozidel (+31,8 mld. korun, 13,2 %) a elektrických zařízení (+12,9 mld., 17,0 %). Silně také vzrostl export počítačů, elektronických a optických přístrojů (+10,9 mld. korun, 12,0 %). Nárůst cen ropy dal výrazný impulz i hodnotě vývozu chemických látek a přípravků (+7,0 mld. korun, 16,1 %). Cenové vlivy se promítly i do růstu hodnoty vývozu základních kovů (+5,4 mld., 15,5 %). Navýšení vývozu strojů a zařízení o 5,6 mld. korun (5,6 %) bylo solidní, ale za ostatními segmenty zaostávalo. Významné byly i nárůsty exportu pryžových a plastových výrobků (+4,5 mld. korun, 9,3 %) a kovodělných výrobků (+4,5 mld., 8,0 %). Významnější pokles vývozu byl po loňském prudkém navýšení zaznamenán jen u ropy a zemního plynu (-1,3 mld. korun, -94,2 %).

Také dovoz silně rostl, jeho dynamika ale za vývozem zaostávala.

Hodnota dovozu zboží v 1. čtvrtletí dosáhla 925,0 mld. korun. Import v 1. čtvrtletí také výrazněji meziročně vzrostl (o 69,3 mld. korun, 8,1 %), za vývozem ale nadále dynamika dovozu zaostávala. Oproti exportu byla teritoriální struktura nárůstu importu poněkud odlišná. Velmi silné bylo navýšení dovozu zboží ze zemí mimo EU (+29,6 mld. korun, 10,1 %) a import z EU rostl mírněji (+39,0 mld., 7,0 %). Velké navýšení dovozu ze zemí mimo EU mělo původ hlavně v přírůstu importu z Číny (+19,3 mld. korun, 20,9 %). Neobvykle vysoké bylo i navýšení dovozu z Japonska (+4,9 mld. korun, 31,1 %) a především posun cen ropy měl za následek přírůstek dovozu z Ruska o 3,7 mld. (19,2 %). V rámci zemí EU nejvíce narostl dovoz z Německa (+10,6 mld. korun, 4,8 %), Slovenska (+6,0 mld., 15,1 %) a Polska (+5,9 mld., 7,9 %).

Také u importu největší přírůstek vykázala motorová vozidla.

Z hlediska věcného členění nejvíce meziročně vzrostl dovoz motorových vozidel (+16,4 mld. korun, 12,6 %) a elektrických zařízení (+15,3 mld., 22,4 %), podobně jako tomu bylo u exportu. Dlouhodobě totiž funguje materiální provázanost dovozu a vývozu v těchto odvětvích. Velké navýšení vykázal i dovoz chemických látek a přípravků (+9,0 mld. korun, 12,5 %) a základních kovů (+8,8 mld., 14,2 %), u obou je přírůstek spojen s navýšením cen. Silný byl také přírůstek importu počítačů, elektronických a optických přístrojů (+7,2 mld. korun, 7,1 %), pryžových a plastových výrobků (+5,6 mld., 12,6 %) a základních farmaceutických výrobků (+4,4 mld., 14,3 %). Jen mírně rostl dovoz strojů a zařízení (+2,9 mld. korun, 3,6 %), což ukazuje na trvalý oslabení domácí investiční poptávky. Výraznější meziroční poklesy byly zaznamenány u dovozu potravinářských výrobků

(−1,8 mld. korun, −4,3 %), ropy a zemního plynu (−1,6 mld., −6,9 %; březnový prudký nárůst nestačil kompenzovat propad z ledna a února) a ostatních dopravních prostředků (−1,4 mld., −15,7 %).

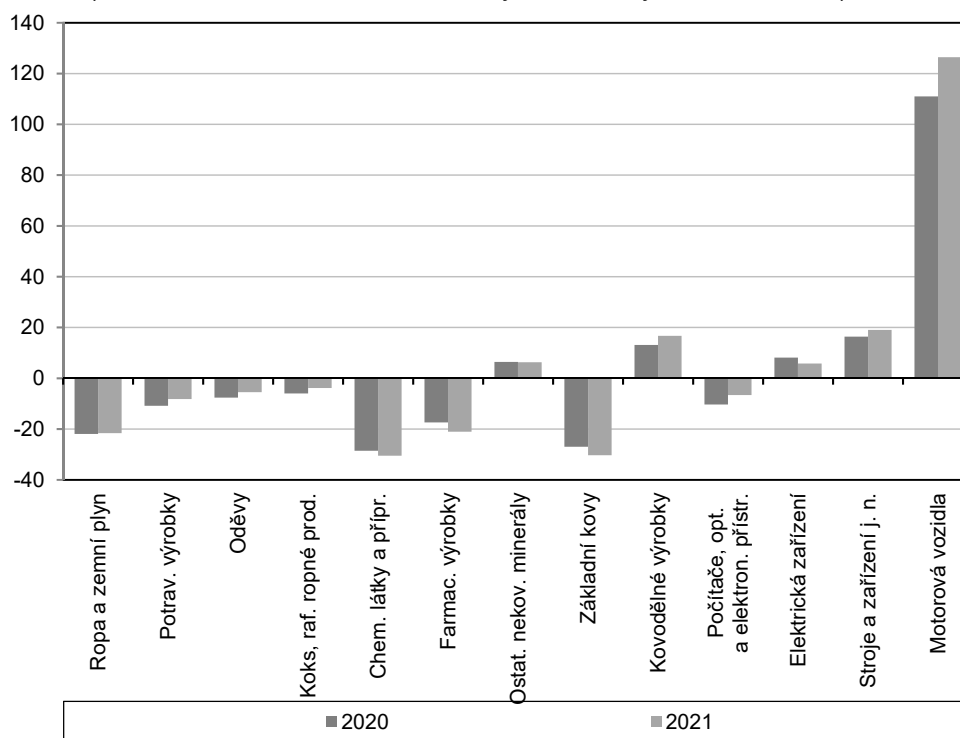
Přebytek bilance zahraničního obchodu se meziročně zvýšil.

Bilance zahraničního obchodu se zbožím v 1. čtvrtletí dosáhla přebytku 63,7 mld. korun. Kladné saldo meziročně posílilo o 26,5 mld. korun a největší část nárůstu připadla na březen. Zlepšení bilance lze přičíst čistě obchodu s EU – tradiční přebytek se meziročně zlepšil o 47,0 mld. korun. Naopak obvyklý deficit obchodu se zeměmi mimo EU se po loňském zlepšení opět prohloubil, a to o 19,5 mld. korun na −132,7 mld., což je v rámci 1. čtvrtletí nejhorší zaznamenaný výsledek. Nejvíce ve směru meziročního zlepšení bilance působil obchod s Německem (+17,8 mld. korun), Polskem (+5,0 mld.), Rakouskem (+4,5 mld.) a Francií (+4,4 mld.). Velký příliv dovozu měl za následek výrazné prohloubení deficitu s Čínou (−18,6 mld. korun), podstatně se zhoršila také bilance s Japonskem (−4,5 mld.) a Ruskem (−3,6 mld.).

Ke zlepšení bilance nejvíce přispíval obchod s motorovými vozidly.

K meziročnímu zlepšení bilance v 1. čtvrtletí nejvíce přispěl obchod s motorovými vozidly (+15,5 mld. korun), počítači, elektronickými a optickými přístroji (+3,7 mld. korun) a kovodělnými výrobky (+3,6 mld.). Mezi výraznější patřilo také zlepšení obchodu se stroji a zařízeními (+2,6 mld.), potravinářskými výrobky (+2,6 mld.), oděvy (+2,2 mld.), koksem a rafinovanými ropnými produkty (+2,1 mld.) a produkty souvisejícími s odpadem (+1,9 mld.). Zhoršení bilance bylo největší v případě základních farmaceutických výrobků (−3,7 mld. korun) a dále u základních kovů (−3,4 mld.) a elektrických zařízení (−2,3 mld.).

Graf č. 8 Bilance zahraničního obchodu se zbožím ve statistice zahraničního obchodu (kumulace 1. čtvrtletí, v mld. korun, vybrané oddíly klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ